

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 XVI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2018

Nr. 120

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2017

Per brief van 7 september 2016¹ heeft mijn voorganger aangegeven dat het belangrijk is dat verzekerden en patiënten goed geïnformeerd zijn over hun rechten en plichten ten aanzien van privacy en het medisch beroepsgeheim.

Op z'n minst moeten zij de mogelijkheid hebben zich hierover op eenvoudige wijze te informeren. In die brief heeft mijn voorganger ook geschreven dat VWS in gesprek zou gaan met de Patiëntenfederatie Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om te bekijken hoe dit beter kan.

Tevens heeft mijn voorganger toegezegd uw Kamer te informeren over de stand van zaken rond een actieplan ter verbetering van de informatiepositie van de verzekerde en patiënt met betrekking tot privacy en het medisch beroepsgeheim. Met deze brief geef ik hieraan navolging.²

De hoofdpunten van deze brief zijn als volgt:

- Er is inmiddels al veel informatie beschikbaar over privacy en het medisch beroepsgeheim.
- Ten behoeve van de verzekerde en patiënt zetten genoemde partijen zich in om de nodige verbeteringen door te voeren. Het gaat dan niet zo zeer om méér informatie maar om betere informatie. Dat wil zeggen een andere wijze van presenteren of updaten van de al beschikbare informatie.
- Diverse acties zijn en worden in gang gezet, zoals het updaten van Q&A's en de ontwikkeling van infographics, factsheets, een app en een online kennistest. Dit versterkt de informatiepositie van de verzekerde en patiënt.

¹ Kamerstuk 33 980, nr. 19.

² Zie ook Kamerstuk 34 550 XVI, nr. 129 en Kamerstuk 34 550 XVI, nr. 144 waarin is heb verwezen naar deze toezegging

Terugblik: wat gebeurt nu al?

Uit de gesprekken met de Patiëntenfederatie Nederland, ZN en de VNG is mij gebleken dat goede informatievoorziening over privacy en het medisch beroepsgeheim bij patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten hoog op de agenda staat. Er is al veel goede informatie beschikbaar. De wil is er bij partijen om een verbeteringslag te maken, vooral ten aanzien van de wijze waarop de beschikbare informatie wordt aangeboden.

Voordat ik in ga op de acties die we willen ondernemen («het actieplan»), geef ik eerst per partij een stand van zaken.

Patiëntenfederatie Nederland

Op de website van de Patiëntenfederatie Nederland staan diverse dossiers met informatie voor patiënten. Daarnaast is een kennisbank beschikbaar waarin diverse Q&A's zijn opgenomen om patiënten van relevante informatie te voorzien over privacy en medisch beroepsgeheim. Bovendien kunnen mensen telefonisch vragen stellen via het Nationale Zorgnummer.

Verder hebben patiëntenorganisaties vorig jaar bij hun achterban gepeild waaruit de informatiebehoefte ten aanzien van privacy en medisch beroepsgeheim bestaat en hierover gepubliceerd. Dit is gebeurd via de meldactie privacy in juni 2016 van Patiëntenfederatie Nederland, Landelijk Platform GGz en leder(in) en de daarop volgende (deel)rapporten «Meldactie privacy» van september 2016³ en «Privacy in de zorg» van november 2016. Hieruit blijkt onder meer dat de kennis over de veiligheid van medische gegevens bij met name zorgverzekeraars en gemeenten onder een grote groep mensen nog onvoldoende is.

Zorgverzekeraars

Zorgverzekeraars voorzien op dit moment in relevante privacyinformatie via hun websites. Zo is hier een privacyverklaring op te vinden waarin wordt omschreven hoe zij omgaan met privacy, staat beschreven waarom bepaalde informatie verzameld wordt en onder welke voorwaarden gegevens aan anderen worden verstrekt. Daarnaast wordt hier informatie weergegeven over hoe er wordt omgegaan met declaratiecontroles.⁴ Ook de polisvoorwaarden vermelden hierover informatie.

Daarnaast is op de website zorgverzekeraars.nl informatie te vinden over zorgverzekeringen en de rol en verantwoordelijkheden van zorgverzekeraars. Op de deelpagina «Controle en fraude» zijn twee infographics beschikbaar. Een over inzage in het medisch dossier door de zorgverzekeraar en een waarin uitleg wordt gegeven over het proces van controle van zorgnota's door zorgverzekeraars. Tevens is hier een factsheet over «privacy en controles» te raadplegen.

Gemeenten

Door het programma Informatievoorziening Sociaal Domein (ISD), waarin de VNG en de koepels van aanbieders vertegenwoordigd zijn, wordt een apart programma «privacy» tot stand gebracht. Dit betreft zowel jeugd als maatschappelijke ondersteuning. Op de website van ISD is voor gemeenten en aanbieders informatie over privacy in het sociaal domein te

³ Hierop heb ik gereageerd in mijn brief van 7 september 2016 (Kamerstuk 33 980, nr. 19).

⁴ Zorgverzekeraars geven overigens aan dat verzekerden weinig vragen stellen over de thema's privacy en medisch beroepsgeheim in relatie tot controles door zorgverzekeraars.

vinden. Ook de VNG-site heeft veel informatie over dit onderwerp te bieden. Voor gemeenten is er daarnaast een helpdesk voor privacyvraagstukken.

Op 22 juni 2016 vond de Conferentie «In Goed Vertrouwen» plaats over de borging van de privacy van jeugdigen in het sociale domein. Tijdens deze conferentie werd namens gemeenten, jeugdhulpaanbieders en (medische) professionals – bij elkaar meer dan 20 manifestpartners – een manifest ondertekend over hoe om te gaan met gegevensuitwisseling en privacy-bescherming. Dit manifest wordt begeleid door 10 vuistregels. De Ministeries van VWS, BZK en JenV en VWS ondersteunen dit manifest.

VWS

Op 15 juni 2016 stuurde mijn voorganger u een brief met als bijlagen onder meer een factsheet medisch beroepsgeheim en een notitie met de basisprincipes van het medisch beroepsgeheim.⁵ De factsheet is later nog aangevuld met praktijkvoorbeelden en verschenen in een «interactieve» variant. Op die manier is een eerste stap gezet in de informatievoorziening voor verzekerden en patiënten.

Actieplan: wat wordt nog gedaan?

Vornoemde partijen, waaronder VWS, hebben diverse ideeën over verdere verbetering van de informatievoorziening voor privacy en medisch beroepsgeheim. De afgelopen periode hebben wij benut om ons te beraden over nadere invulling hiervan. De nog te ondernemen – nu voorziene – acties worden hieronder per partij beschreven.

Patiëntenfederatie Nederland en VWS

De Patiëntfederatie Nederland en VWS maken gezamenlijk een aanvullend digitaal middel om de informatievoorziening via (eigen) social mediakanalen actief te verspreiden. Hierbij kan worden gedacht aan een online privacy kennistest voor het medisch beroepsgeheim. Ik verwacht dat deze kennistest voor de zomer 2018 is afgerond.

Op basis van de uitwerking van deze online informatievoorziening zal ik samen met de Patiëntfederatie bekijken of er aanvullend behoefte is aan (een update van) bestaande brochures, informatiekaarten van de Patiëntfederatie Nederland en/of een digitale animatie.

Zorgverzekeraars

De eerder vermelde infographics en factsheets zijn recent gelanceerd. Op dit moment staan geen nieuwe acties ter verbetering van de informatievoorziening op de planning. Zorgverzekeraars zullen ernaar blijven streven om relevante informatie duidelijk en vindbaar op hun websites te plaatsen.

Gemeenten

Ondertekenaars en ondersteuners van het manifest hebben de handschoen opgepakt om verder na te denken over de ontsluiting van informatie over wat wel en niet kan bij het uitwisselen van (bijzondere) persoonsgegevens. Er is een «app» ontwikkeld die gericht is op jeugdigen en hun ouders, ambtenaren, professionals en bestuurders. De app is afgelopen september gelanceerd tijdens een tweede conferentie «In Goed Vertrouwen» over de borging van de privacy van jeugdigen in het sociale

⁵ Kamerstuk 34 300 XVI, nr. 161.

domein. Op dit moment worden de eisen ten aanzien van potentieel bereik, gebruiksvriendelijkheid en inhoudelijke boodschap verder uitgewerkt. De VNG is nauw betrokken bij de ontwikkeling van de app. De Ministeries van VWS, BZK en JenV financieren de app. Onderzocht gaat worden of de app ook kan worden uitgebreid tot het zorgdomein.

VWS

Op <https://www.rijksoverheid.nl/> wordt door VWS een update uitgevoerd van onderwerpen betreffende privacyvraagstukken in de zorg. De website wordt uitgebreid met laagdrempelige Q&A's over privacyonderwerpen, waaronder het medisch beroepsgeheim. De beschikbare informatie bij zorgverzekeraars en de Patiëntenfederatie Nederland wordt hierbij benut. Ik verwacht dat dit komend voorjaar is afgerond.

Conclusie

Het is van belang dat partijen gefocust zijn op versterking van de informatiepositie van de verzekerde en patiënt, als het gaat om privacy en medisch beroepsgeheim.

Zoals benadrukt is al veel nuttige informatie beschikbaar. Meer informatie is dus niet dé oplossing voor het gebrek aan kennis van of het wegnemen van de misverstanden bij de verzekerde en patiënt. Met elkaar zijn partijen het erover eens dat het erom gaat hoe de informatie wordt gepresenteerd. De verwachting is dat door een slimmere presentatie van de al beschikbare informatie deze toegankelijker wordt en beter aansluit bij de informatiebehoefte van de verzekerde en patiënt.

De Minister voor Medische Zorg,
B.J. Bruins